

обхваща споровете около основните насоки, които трябва да следва духовния и идейния живот на обществото. Тази дискусия добива остри форми сред гръцките образовани мъже и Добровски има възможност да бъде информиран за нея било от своя учител, било от трудовете на Кораис по езиковия въпрос или от списанието „Логиос Ермис“, които е имал на разположение на Андрос. Той подчертава в спомените си, че именно Кораис, който настоява за въвеждането на говоримия език, му е послужил за образец при изработването на тезата за необходимостта народът да учи на матерния си език.

В обявлението за „Мирозрение“ вижданията му по езиковия въпрос са изложени по следния начин: „Но треба и е нужно по славноболгарски да са учат българите, защото е една истина по тия времена неоспорима вече как всеки народ само по своя език може да стори успех в учението и да се просвети. Зато и при истите гърци е превосходило мнението да предпочитат говоримия си език не от някой чужд, както е совсем такъв на нас греческият, но и от истият свой старогречески, та сега сичкото учение по сичките школи имат го по новогреческият, и по него все списват или превождаат книгите си. А европейците давно още по-напред, откогато оставиха латинския език, по когото само се учеха испърво, и започнаха всяк народ по свойят язык да си има учението и списанията, оттогава Европа направи чудесни успехи в сичките знания и художества, оттогава стана и са назва Просвещената Европа“.

Същата възхвала на говоримия език намираме и в самото „Мирозрение“, в което Добровски се обявява в полза на „естественото правописание“, достъпно за всички. Той поддържа и тезата на Кораис, че езиковият проблем трябва да бъде решен по демократичен път чрез сондиране на мнението на колкото се може повече образовани хора, на които той предоставя страниците на своето списание.

Без да смеем да твърдим, че сме представили изчерпателна картина на идеите на видния гражданин на Сливен, вярваме, че с тези кратки бележки отбяхме почит на един бележит труженник на XIX век, към когото българските изследователи все още остават длъжници.

1. **Шишманов, И.**, Иван Добровски (По лични спомени и съобщения), Български преглед, 1896, кн. 7-8, с. 139-186; Ново издание. В: **Шишманов, И.**, Избрани съчинения, т. I, Българско възраждане. студии, Рег. Г. Димов, С., 1965, с. 298-332; 2. **Боршуков, Г.**, История на българската журналистика, 1844-1877, 1878-1885, С., 1976, с. 82-85; 3. Народна библиотека „Кирил и Методиѝ“, Български исторически архив, ф. 233, и. оп. III 862 - III 1001; Народна библиотека „Иван Вазов“ - Пловдив, Български исторически архив, ф. № 6. Изключения правят нашите изследвания, посветени на личната библиотека на Ив. Добровски: **Данова, Н.**, Библиотеката на Иван Добровски. *Studia balcanica*, 21, 1992, р. 189-202; **Данова, Н.**, Каталогите на личната библиотека на Иван Добровски. Известия на Народна библиотека „Кирил и Методиѝ“, т. XXI (под печат); 4. **Данова, Н.**, Каталогите...; 5. **Добрович, И.**, Писмо обявително, Виена, 6 август 1849; 6. Тук имам предвид главно архивните материали и библиотечния фонд на училището на Каурус, както и сведенията, получени от директора на културния институт „Т. Каурус“ г-н Д. Полемис; 7. За Каурус и неговото училище подробна информация се съдържа у: Пασχάλης, Δ. Θεόφιλος Καίρης. Αθήναι, 1928; Καρῆς, Γ. Καίρης – Κούμας. Δύο πρωτοπόροι δάσκαλοι. Αθήνα, 1977; Πολέμης, Δ. Περί τούς μαθητάς τοῦ Καίρη. – Πέταλον, Άνδρος, 1984, 138-158.
